

Thuis in Den Haag

Den Haag is een wereld op zich, een stad waar de verzuijing nog leeft en waar etiquette nog hoort. De in Midlum opgegroeide Lars Kuipers bekeek het als import-Hagenaar vol verwondering en schreef er een boek over.

Door Nynke Smedeman

DEN HAAG - Dat jongetje dat opgroeiende in Midlum is hij al lang niet meer, toch heeft Lars Kuipers de verwondering van vroeger nooit verloren. Lag hij vroeger in bed te luisteren naar de toeters van de veeboten in het zeventiende mensentellende dorp, later werd dat de hoorn van de Norfolkline, die wel 2 kilometer Den Haag in werd geslingerd. Het maakte dat hij zich thuis voelde. In Den Haag, maar ook in Midlum. Als hij over de Afsluitdijk richting Midlum stuurde, gaat hij naar huis. Op de terugweg voelt hij het precies zo.

Met andere steden heeft hij het niet. „Als je in Amsterdam het station uitwandelt, omarmt de stad je met beide armen. Dat benaamt, daar kan ik niet wonen. Den Haag kijkt de kat uit de boom. Het duurt lang voor je de stad begrijpt, voor de stad jou begrijpt. Het heeft zoveel gezichten, elke buurt is anders.”

Kuipers observeert, slurpt menselijk gedrag op en verwonderd zich. Dat kan een bijzondere figuur zijn, een mooi pand of een chique winkel. Hij bleek niet de enige. De Vlaardingse fotograaf Gerhard van Roon zag het ook. „Hij zag hoe bijzonder deze stad is en wilde een fotoboek maken. Ik heb me er onmiddellijk bij aangesloten.” Jaren werkte het duo aan 'Op het Zand', de titel verwijst naar de rijkere zandgronden waarop chique Den Haag gebouwd is.

Het gemeenschappelijke

Schrijver Lars Kuipers op de wekelijkse antiekmarkt op het Korte Voorhout met zijn boek 'Op het Zand'.

Foto Henriette Guest

avontuur zou een ware ontdekkingreis worden langs sociëteit, kegelclub, cricketvereniging, rozensoeiers, modezaken van weleer, een sigarenhandelaar, voetballers en diplomaten. Het moest per se geen Gert Jan Dröge-benedering worden, geen spot. „We nemen de mensen serieus, gniffelen er soms wat om, maar dat doen ze zelf ook als je ze een spiegel voorhoudt.”

Het Haagse leven wemelt van de regels, veelal ongeschreven. Kuipers scoorde bij de befaam-

de Haagse sociëteit De Witte maar matig met zijn vlinderstrik, maar het ging pas echt mis toen hij een voorname dame de hand schudde met de duim in zijn zak. „Ze sloeg hem eruit en zei: het is heel leuk dat we jonge mensen over de vloer krijgen, maar ze weten zich niet altijd te gedragen.”

Is dat nou leuk? „Ja, want later op de avond kwam het helemaal goed, mocht ik haar de trap afgeleiden.” Het leven in de holstad is als een gezelschapsspel. „Als je eenmaal de regels

Chique dames horen bij 's Gravenhage.

Foto Gerhard van Roon

kent, kun je probleemloos meedoen.”

Den Haag is een stad van tegeinstellingen, waar de verzuijing haast nog voelbaar is. „Waar je woont, maakt veel uit. Dat is echt een onderwerp, zoals het weer elders. Ouderwets? Misschien wel, maar het is ook heel authentiek. In Nederland idealiseren we het beeld dat iedereen gelijk is. Maar dat is helemaal niet zo.”

Zelf doet hij het ook, met de 86-jarige buurvrouw Truus griffelt hij vaak over het geluk dat zij hebben aan de goede kant van de Van Swietenstraat te wonen. „De evennummers, die zijn goed. Daar hebben we dan zo'n lol om.”

In heel het land zijn ze al opgedoekt maar in Den Haag floereert het Damesleesmuseum, een overblijfsel uit de negentiende eeuw. Veelal oudere vrouwen lezen er, onder het genot van een kopje koffie, die ze uiteraard - keurig met de pink

omhoog leegdrinken. „Ik zou zo lid willen worden. Alles draait om vertrouwen. Boetes zijn er niet, als je belooft dat je het terugbrengt, doe je dat ook. Het voelt als een warm bad.”

Het kopen op rekening in Beoordenhout is ook nauwelijks nog van deze tijd. „Maar het gaat prima, afspraak is afspraak. En natuurlijk worden je aankopen naar de auto gebracht.”

Kuipers houdt van Den Haag. Van de oude dames die zich met een taxi naar een etablissement laten rijden, er een half uur in hun eentje koffie drinken, terwijl de taxi al die tijd wacht. Hij houdt van de voetballers die bij de geboorte van een zoon eerst langs de clubadministratie rijden, dan pas langs het gemeentehuis. Hij houdt zelfs van het jaarlijkse rozenconкурс, waar niet één maar liefst vijf jury's prijzen weggeven.

Of al deze instituten er over twintig jaar nog zijn? „Geen

idee. Ik hoop het wel. Waarom is Den Haag zo? Er zijn verklaringen genoeg. De aanwezigheid van een corps diplomatique, het koningshuis en landbestuur. Maar er zit vast nog meer achter. Als ik antropoloog was, dan begon het nu pas.”

Waar te koop

Op het Zand is vanaf heden te koop in boekwinkels in en om Den Haag. Het is ook via de website www.op-het-zand.nl te bestellen. Grappig is de vorm. De kaft is wat groter dan de bladzijden erin. „Typisch staaltje Haagse bluf. Je doet je wat groter lijken dan het is”, aldus auteur Lars Kuipers uit Midlum.

‘Consumentisme in politiek zorgwekkend’

Drie jaar na de verkiezingen is een kwart van de Nederlandse gemeenteraadsleden opgestapt. CDA'er Ger Dikhoff uit Sneek is een van hen. Vanavond houdt hij in de raadzaal zijn afscheidspeech.

Door Jaap Hellinga

SNEEK - Sinds 1973 verkocht hij de Snekers de meest buitenissige brillen en de laatste elf jaar zat Ger Dikhoff ook nog eens op het pluche van de gemeenteraad. In januari deed hij al zijn brillenzaak van de hand. Vanavond zal de fractievoorzitter van het CDA voor het laatste de raad toespreken.

Binnenlands Bestuur liet het natellen: sinds hun verkiezing in 2006 zijn al 440 raadsleden voortijdig vertrokken. Dat komt neer op een kwart. PvdA en CDA kampen met respectievelijk 22,2 procent en 21 procent met de grootste leegloop.

Nogal wat afhakers zeggen het raadswerk niet langer te kunnen combineren met werk

CDA'er Ger Dikhoff: Het ideale raadslid bestaat niet.

Foto LC/Siep van Lingen

of privé. Dat laatste is eigenlijk ook wel van toepassing op Dikhoff. De dag na zijn afscheid stapte hij met zijn vrouw op het vliegtuig naar Gambia voor een aangename privé-onderneming. Vanuit West-Afrika vertrekt

hij met zijn dochter en schoonzoon voor een maandenlange zeiltocht over de Atlantische Oceaan. Dikhoffs opvolger Gea Akkerman krijgt nu de tijd zich te profileren voor de gemeenteraad. Ook in huize Dikhoff groeiden

de stapels raadsstukken tot indrukwekkende hoogten. Het heeft de CDA'er nooit afschrikt. „Ik vind dat we in Sneek veel lef hebben getoond.”

De aanpak van de Houkesloot, de opwaardering van de binnenstad, de keuze voor een

nieuwe schouwburg, het zijn beslissingen waar Dikhoff trots op is. De negatieve aspecten signaleert hij evenwel.

„Ik denk dat de politiek zich zorgen over zijn klandizie. „Het kan mij nooit zo geweldig veel schelen wat mensen van mij denken”, vertelt de brillenman in ruste.

„Mijn hart ligt bij het onderwijs en welzijn. Bijna allemaal wat filosofisch getinte onderwerpen. Het hoeft voor mij niet zo concreet, over die brug en dat woonblok”, vertelt Dikhoff. „Het geeft het leven breedte, maakt het leven ook interessanter. Dat je je over andere dingen druk kunt maken dan centen en resultaten.”

Raadsvergaderingen zijn nog

te vaak saai? „Wij hebben gewoon geen cultuur van honderd jaar debat in de raadszaal.”

Politieke onkunde? „Als ambtenaren zeggen, de raad heeft er geen verstand van, dan is mijn standpunt: moet dat dan? Lever stukken af die mensen met een normaal gezond verstand kunnen begrijpen.”

Criticasters zouden van hem wat realistisch mogen zijn. Het ideale raadslid moet beschikken over een hoog abstractieniveau, zich beperken tot de hoofdlijnen en ook nog eens met de poten in de klei moeten staan. Dikhoff kan er kort over zijn. „Zulke raadsleden bestaan niet.”

Gemeenteraden worden vaak bevolkt door ambtenaren en onderwijzers. Als middenstander vormde Dikhoff een uitzondering.

„Het kan mij nooit zo geweldig veel schelen wat mensen van mij denken”, vertelt de brillenman in ruste.

„Mijn hart ligt bij het onderwijs en welzijn. Bijna allemaal wat filosofisch getinte onderwerpen. Het hoeft voor mij niet zo concreet, over die brug en dat woonblok”, vertelt Dikhoff. „Het geeft het leven breedte, maakt het leven ook interessanter. Dat je je over andere dingen druk kunt maken dan centen en resultaten.”

watoars
willem.altena

De s in de maand

Alles is echt. Het vlees en fruit in de weckpotten in de kelder, de zaden en kruiden in het VOC-ruim, zelfs het brood in de oude bakkerij, zei Caroline Verhoeven bij het binnengaan van haar museum. Je mag ook van alles aanraken. In andere musea staat daar vaak de alledaagse straf op.

Het is hier aan de Boerestreek in Appelscha, waar toerfietzers de auto stallen en dan meestal meteen het bos instuiven. Waar eerder ook pretpark Duinen Zathe zat en de buurt nadien in het vergeetboek raakte.

Inmiddels komt in deze hoek de loop er weer wat meer in, vooral sinds de komst van het Culinaire Historisch Museum. Dit voorjaar verkaste het 'kookmuseum' van het krappe onderkomen aan de Vaart Zuidzijde naar het ruime pand waarin Feestcafé Live vroeger drukke tijden beleefde.

Op de oude plek trok het museum wel 30.000 bezoekers per jaar. Het zou Caroline niks verbazen als er volgend jaar of anders het jaar daarop op de nieuwe plaats een record wordt gebroken. Of ze daar dan zelf bij betrokken is, weet ze niet. Ineens kijkt ze bedrukt en stotk de spraakwaterfall.

Haar man Gerrit heeft de ziekte van Parkinson gekregen. Zelf is ze ineens ook minder goed ter been geworden. Geen natuurlijke opvolgers, wel veertien mensen op de loonlijst. Heb je net op je 59ste een verse start gemaakt. Caroline lag er een poos van wakker en plengde dan een traan.

De Verhoevens zoeken 'geschikte mensen' voor overname van hun museum annex ijsalon annex spijlslokaal. Caroline wil haar Gerrit gaan verzorgen én een boek schrijven, met oude recepten en verhalen over hoe het volk eertijds in de veenstreek aan z'n natje en droogje kwam.

Wie rondwaalt in het Culinaire Historisch Museum heeft het boek al bijna uit. Voor senioren is het een feest van herkenning. Keukengerei, kruidenierswaren, merkblikken, teveel om op te noemen. Allemaal van vroeger. Ook kinderen blijken het hier te gek te vinden.

Complete klassen komen langs. Ze vertrekken pas, in touringcar of op de fiets, als elke leerling eigenhandig iets smakelijks uit de oude doos heeft gebakken. In een antieke bakkersoven, van streekelijke grondstoffen, onbespoten en geogst in de vroege ochtenduren.

Nu ruikt het naar vlees. De s van slacht zit in de maand. Tussen het rek met uitbeemessen en een mansgrote pop van een slachter hangt een dood varken aan een haak. Doorgesneden in de lengte. Is dit levensecht vlees of namaak? Even voelen, want dat mocht. Koud, glad en wat nattig. Ja ja, een echt zwijn, gisteren knorde hij nog.

Nu is z'n ene helft al bijna opgesmikkeld, door de komende en gaande museumbezoeker die eerst met kleine proefhapjes lekker is gemaakt en dan tegen billijke prijzen ruime porties bloedworst, zure zult, hoofdkaas, hammen en balkenbrij bestelt. Een uur voor sluitingstijd gaat ook het andere varkenspart in de verwerking. Als ongekoolde museumstukken hebben stoffelijke overschotten nu eenmaal hun houdbaarheidsdatum...

Het rondje kookmuseum zit erop. Terug in het dranklokaal, waar niet alleen museumspijl maar zowaar ook een compleet peloton dampende bosfietzers de benen strekt. Ze bestellen koffie en thee die ze zelf uit kannetjes moeten schenken.

Caroline zit tevreden in hun midden. In mei dubde ze over 'nieuw' meubilair, strak en makkelijk schoon te houden. Ze bestelde het af en vroeg in een advertentie in de krant om verwerde houten tafels en stevige oude stoelen. Een gezellig allegaartje. In een tafelpoot is een naam gekerfd. Niet te lezen welke.

► willem.altena@leeuwardercourant.nl

Fietsjes voor Friese Siamese tweeling

Uit de Leeuwarder Courant van dinsdag 10 november 1959:

50 JAAR GELEDEN

De passagiers en de bemanning van het stoomschip Maasdan dat aan de Holland-Amerika lijn behoort en op het ogenblik een toeristenreis in de Middellandse Zee maakt, hebben ter gelegenheid van de zesde verjaardag van de Siamese tweeling Folkje en Tsjitske de Vries te Bergum een collectie gehouden die ongeveer zestig dollar heeft opgebracht. De mensen aan boord hoorden ervan dat de tweeling niet over de rivieren beschikte en voor het bijeenbrengen geld zullen nu twee fietsjes worden gekocht. Een en ander werd georganiseerd naar aanleiding van een bericht in een buitenlandse courant.

REGIO KORT

Eén lab in Noorden

LEEUWARDEN - Het Medisch Centrum Leeuwarden (MCL) onderzoekt samen met Isala Klinieken in Zwolle, het Martini Ziekenhuis en LabNoord in Groningen of ze met z'n allen een gezamenlijk laboratorium kunnen opzetten.

Nu doen ze alle in hun eigen laboratorium bloed- en urine-onderzoek. Gekeken wordt of één grote laboratoriumorganisatie voordelen kan opleveren. De haalbaarheidsstudie is in het voorjaar klaar. Dan nemen de instellingen een besluit of ze doorgaan of niet.

CDA: grondprijzen lager

DRACHTEN - De kavelprijzen moet omlaag. Dit kan helpen de woningmarkt weer op gang te helpen, zegt het CDA in Smallingerland. De fractie stelt voor de grondprijzen met 10 procent te laten dalen.

De woningbouw loopt door

de economische crisis forse klappen op. Smallingerland, de tweede gemeente van Friesland, bouwt volgend jaar geen 600 woningen, maar slechts 80 tot 120. Morgen praat de gemeenteraad over de begroting voor volgend jaar.

'Groen' bedrijvenpark

EMMELOORD - Aan de Muntweg langs de A6 bij Emmeloord komt een 'groen' bedrijvenpark. Tuinvallei Emmeloord moet een groot groen koopcentrum worden met alles op het gebied van tuinieren, buitenleven, hobby en recreatie.

Het idee voor het bedrijventerrein is ontstaan nadat enkele groenbedrijven aangaven zich graag gezamenlijk op een nieuwe locatie te willen vestigen. Gemeente Noordoostpolder is nu op zoek naar meer bedrijven die zich op de Tuinvallei willen vestigen.

Jan Vis van Terschelling werd derde op de biertappwedstrijd in Harich.

Foto LC/Jan de Vries

Snekers zijn de beste Friese biertappers

HARICH - Het Sneker restaurant Onder de Linden heeft de beste biertappers van Friesland in huis. Collega's Pascal Labrie en Wicher Wind eindigden gisteren in het Haricher hotel Welgelegen tijdens het Fries Kampioenschap Biertappen respectievelijk op de eerste en tweede plaats.

Na drie 'rondjes' deelden ze de bovenste plaats met elk 35 punten. In de barrage die daarop nodig was, scoorde Labrie 9,5 punt, een half puntje meer dan zijn rivaal.

Beide Snekers doen over veertien dagen mee aan het NK Biertappen in Bunnik. Als de twee hun vorm vasthouden, gooien ze volgens de vierkoppige jury ook dan hoge ogen.

Met name Jan Holterman uit Apeldoorn, alias de Man met de Gouden Handjes, gaf naderhand nogal op de tapalpen. Hij jureert ook tijdens de

landelijke finale.

Net buiten de boot viel Jan Vis, werkzaam bij het Terschellingse restaurant Reis. Hij werd derde in deze titelstrijd, waaraan zeventien beroepstappers meededen.

„Een mooi biertje tappen en presenteren is puur vakmanschap. Dat kan niet iedereen, daar moet je professionaal voor wezen”, zei voorzitter Frans Heesen van de afdeling Zuidwest-Friesland van Horeca Nederland.

Het was alweer vier jaar geleden dat biertappers uit deze provincie hun krachten onderling konden meten.

Heesens bestuur en Jan ten Hage van landgoed Welgelegen willen er weer een jaarlijks terugkerend treffen van maken. „Der is in soad ferburgen taptalint yn Fryslân”, aldus Ten Hage. „Dat wurdt sa better sichtber makke.”